СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 139. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 18-го липня 1945. No. 139. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, July 18, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

У ВАШИНҐТОНІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ УМОВИ ЗДАЧІ ДЛЯ ЯПОНІЇ

У передодень виїзду президента Герія С. Трумана на конференцію Трьох Потуг в Европі предложено йому плян так званої „безумовної здачі" для Японії. Кажуть, що президент приняв цю пропозицію прихильно. Тепер виготовляють цей плян подрібніше і мають його проголосити, щоб спонукати Японію до мирової акції. Безумовна здача, на підставі згаданого пляну, має обіймати лише здачу територій, загарбаних силою Япаном у передвоєнних часах, а крім цього знищення морської й повітряної фльоти, знищення корабельних варстатів і тяжкого промислу, який служив для виробу зброї. Японія малаб право затримати всі свої первісні посілости і свою форму правління, включаючи монархію, а Аліянти вислалиб лише малу силу військову на японську землю на те, щоб допильнувати виконання умов. Зате Аліянти не виконувалиб такого наїзду на Японію, як це перевели в Німеччині.

ЗРІВНЮЮТЬ ПРАВА МУЖЧИН І ЖІНОК.

В Правничій Комісії палати репрезентантів перейшов законопроект 17 голосами проти 7, щоб зрівнати права жінок з правами мужчин щодо праці. Боротьба за це право йшла 22 роки. Меншина 7 конґресменів виготовила свій звіт із вияснениям причин, чому така „рівність" наділі є нерівністю. Вони між іншим кажуть, що колиб цей законопроєкт перейшов у конґресі, тоді стейти вже не малиб права від себе управильнювати відносини праці жінок і мужчин. Та важніше це, що тоді жінки малиб однакове право з мужчинами давати утримання дітям і чоловікам, а крім цього вони сталиб жертвою полових насильств, бо мужчини не малиб права боронити схоплених жінок.

ТРЕБА ПРИГОТОВЛЯТИСЯ ЇСТИ МЕНШЕ.

Секретар рільництва Андерсон виголосив по радіо з Вашинґтону промову з зазивом до населення Злучених Держав, щоб воно було готове в другій половині біжучого року їсти 5 відсотків харчів менше, ніж це було досі. Є це цілковита зміна політики, проголошеної в цій справі в першому півроці.

ЗА ЗНЕСЕННЯ ПРИМУСОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ В ЦІЛОМУ СВІТІ.

Провідник партії меншини в палаті репрезентантів Джозеф В. Мартин заявив, що він приготовляє резолюцію з домаганням до конґресу заявитися проти примусової військової служби у всіх державах світу. Мартин взиває конгрес, щоб стримався від дебати над ухваленням закону про примусову службу в Злучених Державах, щоб уможливити порозуміння з іншими державами в цій справі. У резолюції Мартина сказано, щоб президент Труман, секретар стейту Бирнс і представник Америки в організації Обєднаних Держав Стетиніюс розпочали енерґійну працю для переведення такого порозуміння в цілому світі.

Заява Мартина викликала загальне здивування, бо Републиканська Партія, якої він є членом і представником, досі заявлялася за введення примусової воєнної служби в Америці.

СТВЕРДЖЕНО МАЄТОК ЧАРЛІ ЧАПЛИНА.

У Вищому Суді в Каліфорнії відбулося переслухання знаного фільмового актора Чарлія Чапліна за те, що він не хотів платити утримання для своєї неправесної дитини. Суддя запитався Чаплина, кільки виносить його маєток. Він нерадо признався, що около $3,000,000.

ПИШУТЬ ПРО ВТЕЧУ ГІТЛЕРА ДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ.

Кореспондент газети Шікаґо Таймс з міста Монтевідео у Уґуґваю в Південній Америці звідомляє, що він певний, що Гітлер живе і що приїхав до арґентинського острова Патаґонії зі своєю жінкою Евою Бравн та замешкав там у великім німецькім маєтку. Гітлера мала привезти ота німецька субмарина, яка щойно по 3 неділях після здачі Німеччини прибула до Арґентини і віддалася в руки влади. Аліянти зажадали видачі субмарини і її залоги.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ СІОНІСТІВ.

У Ню Йорку переведено злуку розєднаних сіоністичних організацій Америки. Постійним предсідником вибраний д-р Стефан Вайс, а його товаришем д-р Аба Гілел Силверз Клівленду. Злуку переведено для піднаття енерґійної акції в справі створення жидівської держави після війни.

Переводять контролю Українського Народного Союзу

Від понеділка 16. липня працює в домівці У. Н. Союзу в Джерзі Сити Головна Контрольна Комісія У. Н. Союзу. У її склад входять: Дмитро Капітула, як голова, д-р Володимир Ґалан, заступник; д-р Амврозій Кібзей, секретар і Роман Смук та Степан Куропась члени. Є це чоргова контроля книжок і діловодства У. Н. С. на підставі приписів статуту.

ПЕРЕДАЮТЬ СВІТОВИЙ ЧАРТЕР ПІД ДИСКУСІЮ В ПОВНІМ СЕНАТІ

Сенатська комісія Закордонних Справ передала повному сенатови звіт із своїх нарад і рішення в справі чартеру Обєднаних Держав, принятого на міжнародній конференції у Сан Франсиско. Комісія ставиться прихильно до ратифікації і взиває сенаторів, щоб вони швидко ратифікували цей документ, як „здорову і практичну підставу", на котрій можна буде збудувати мир і забеспеку. У звіті сказано теж, що „участь нашого краю в організації Обєднаних Держав буде есенцією її успіху; наділі чартер навіть не зможе ввійти в життя, коли ми його не ратифікуємо".

Дебати в сенаті над одобренням чартеру мають розпочатися 23. липня. Комісія Закордонних Справ викінчила всі приготування від себе, включаючи і повний звіт з голосування над чартером після своєї дебати. Показується, що 21 членів сенатської комісії заявилося за ратифікацію, 1 є проти, тобто сенатор Гайрем Джансон, а сенатор Генрик Шипстед з Минесоти написав письмо із заявою, що він не буде противитися чартерови. Цю заяву пояснюють так, що він стримується від голосування.

КАЖУТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ВЕРНЕТЬСЯ ДОМІВ ШВИДКО ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ В БЕРЛІНІ

У політичних колах у Вашингтоні поважно беруть вістку, що президент Труман вернеться швидко домів після конференції Трьох Потуг біля Берліну. Цей поворот лучать із поголосками про можливий кінець війни з Японією. Надіються, що президент приїде домів в другім тижні серпня. Колиб до цього часу конґрес не розїхався на вакації, президент склав би звіт із нарад негайно після повороту.

Наради „Трьох Великанів" спізнились, бо не прибув на час Сталін

Теж і в вівторок не було відомо в Потсдамі, чи вже прибув маршал Сталін з Москви на наради з президентом Труманом і британським премієром Чорчилем. Ці наради мали властиво зачатись у понеділок. Вияснюють це тим, що Сталінови не так легко прибути до Берліна, що був осідком проти-комуністичних елементів, особливо ворожо настроєних до Сталіна. Тому, як кажуть советські репрезентанти, треба було поробити ще більші охоронні заходи, як це бувало в попередніх подорожах Сталіна, як і держати все в якнайбільшій тайні. Ждучи на Сталіна през. Труман та Чорчил обїздили Берлін та приглядались руїнам. През. Труман їздив в такий спосіб, як би це було в Вашингтоні чи Ню Йорку. Оглядаючи страшні руїни сказав таке: Це страшне, але це завинили самі німці. Замітне, що берлінці майже не звертали уваги на розглядини берлінських румовищ представниками з Америки та Англії. Таке стверджує американська пресова аґенція.

СОВЄТИ РОЗВЯЗАЛИ ДУЖЕ ПРОСТО ПРОБЛЄМУ ВІДПРОМИСЛОВЛЕННЯ

Юнайтед Прес подає з Берліна, що коли іде про Совєти, то вони не дуже ломлять собі голову над тим, як відпромисловити повоєнну Німеччину. От Берлін, що був якийсь час тільки під їхньою владою, вже відпромисловлений, бо Совєти забрали і вивезли 50% машинерії з тяжкої промисловости. Фабрики не функціонують, а щоб їх урохомити, треба би величезного вкладу.

АРЕШТУЮТЬ КОМУНІСТІВ ЗА САБОТАЖУВАННЯ РОЗПОРЯДКІВ ВЛАДИ

Аліянтська мілітарна влада в Триєсті, що контролює містом і округою, зарядила арешт редактора місцевого комуністичного часопису і 44 інших, обвинувачених у тому, що організують серед населення саботаж аліянтських розпорядків та ведуть підпольну акцію.

ЖУРНАЛІСТИ ЗАПОВІДАЮТЬ КІНЕЦЬ ВІЙНИ В ЧЕРВНІ 1946

На 25 американських і австралійських воєнних кореспондентів, що знайшлися на острові Ґвам, тільки пять є тої думки, що війна з Японією потриває довше ніж рік. Решта годиться на таке, що війна закінчиться наступного року, десь так між січнем і червнем. Та один є такий песимістичний, що каже, що переможемо Японію доперва в грудні 1950 року.

ВІДДАЛИ ЗЛУЧЕНИМ ДЕРЖАВАМ ТЕРИТОРІЮ, ЩО МАЄ ПРИРОДНУ КРАСУ...

Це чудова з природи територія, що є в Німеччині під американським військовим управлінням, але за те така бідна, що не може себе виживити. До того ще опинились на ній міліони біженців, що в нужді. Зате Совєти мають багату хліборобську землю. Англія промислову, а Франція багату в вугіль і залізо.

КАРТИНА З ТЕПЕРІШНЬОГО БЕРЛІНА. — Перед нами одна з головних вулиць Берліна, німецької столиці, зруйнованої бомбардованням. Як видно, з вулиць вже забрано груз та їх очищено, хоч ще не забрано навіть з таких очищених вулиць розбитих троків бувшої німецької армії, з яких один перед нашими очима. Люди в хвості це ті, що ждуть на автобус.

ОБЄДНАНІ ФЛЬОТИ—АМЕРИКАНСЬКА ТА БРИТІЙСЬКА—ПОВЕДУТЬ УДАР НА ТОКІО

Вже зачали бомбардувати територію довкола японської столиці бомбери, випущені з британських та американських літаконосців. Фльотний адмірал, Честер В. Нимиц, заявив, що від тепер будуть іти спільні наступи „великою силою", додаючи, що до американської Третьої Фльоти, долучилася британська морська сила, складаючася з літаконосців. Разом, казав адмірал, вони творять ударну силу, що є найсильнішою, яку досі можна було скомбінувати. Обидві сили стоять під командою адмірала Вилієма Ф. Галсія. Атака, яку підготовляється на Токіо, матиме силу з 1,500 бомберів. Ще треба зазначити, що це є перший раз, що британські літаконосці беруть участь в наступі на властиву Японію.

РЕКОРД НАДФОРТЕЦЬ Б-29.

Урядовий стейтмент подає, що американські надфортеці Б-29, що оперують проти Японії від червня 1944 року, виконали за той час 261 налетів, скинули біля 90,000 бомб і знищили або тяжко ушкодили 26 більших японських міст. Зокрема згадується у звіті за фабрики летунського знаряддя, що ai стали знищені. Втрачено при тому 291 бомберів марки Б-29, а зістрілено в повітрі 760 японських літаків, а на землі знищено 159. Б-29 ще відіграють окрему ролю з летунської бази на Окінаві, звідки оперуватимуть під проводом ґен. Дулітла, команданта Восьмої Повітряної Сили.

ПЕРЕДІНВАЗІЙНЕ ОБСТРІЛЮВАННЯ.

Так називає адмірал Нимиц тяжке обстрілювання японських міст ґарматами американської фльоти, що є при берегах Японії. Є це теж свого роду блокада, що відриває Японію від засобів з полудня.

МАБУТЬ ДІЙШЛИ ДО ЗГОДИ.

Якось не говорять цілком ясно, як скінчились довгі переговори між Совєтами і Китаєм, а зглядно між китайським висланником уряду з Чуґкінґ Сунґом і маршалом Сталіном. Правда, проголошені два офіційні комунікати, советський і китайський, стверджують, що Совєти і Китай дійшли до широкого порозуміння у многих важних проблємах, що відносяться до обидвох країв. Та британські коментатори мають сумніви щодо цього „порозуміння", а толкують собі справи так, що переговори перервано, бо Сталін мусів виїзджати до Берліна на наради з президентом Труманом та Чорчилем.

ЩО БУДЕ ДАЛІ З ІНДІЄЮ?

Це питання таке, що в Анґлії здають собі добре справу з його серіозности. Тому Анґлія — в особі індійського віцекороля Вейвела — виявляє тепер в порівнанню з минулим великий такт і велику терпеливість в трактуванню цеї проблеми з представниками тубільчого населення, і всі вони це вже тепер навіть виразно признають. Тепер уряд не спихає вини на гіндусів, чи на магомедан, чи на одних і других. Тепер сам віце-король проголошує, що він перебирає, наприклад, всю вину чи там відповідальність за невдачі в останніх переговорах уряду з представниками гіндусів і магомедан в справі повної автономії для краю. Вейвел просто сказав, що він уложив плян конференції в Сімлі, що мав довести до згоди, а як конференція не вдалась, то це його вина, а якби була вдалась, то це був би його успіх. Таке його становище улекшує, очевидно, дальші евентуальні переговори, бо не викликує в нікого ненависти.

ЩО Є СЛОВЯНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ НА ПОЛУДНІ?

Про таку пишуть час від часу американські кореспонденти і дехто з них вже добре вгадує, що це за штука. Пишуть, що буде це словянське, обєднане царство маршал Тіто, а в ньому булиб не тільки серби, хорвати, словінці, чорногорці, болгари, македонці, а навіть і альбанці. Та у всьому є рука Москви. Це вона керує тим, щоб Триест, і Кляґенфурт, і Сальоніка належали до тої словянської федерації, бо все це було би тоді під контролею Москви, бо всюди були би при владі комуністи, або такі ліві, що ними керувалиб комуністи, а це значить те саме, що керування Москвою.

ТОКІО РОЗВАЖАЄ.

Найважніша справа, над якою будуть радити в Берліні „Три великани", буде справа Японії. Так думають в Токіо і приходять до заключення, що нічого з тих нарад не вийде, коли іде про Японію, бо кожний з них має інші пляни та інші інтереси, які тяжко погодити. Та стаття в газеті Йоміурі Гохі є іншої думки. Вона звертає увагу на ту тяжку помилку, яку зробили націстівські верховоди, що саме рахували на те, що Британія та Америка розійдуться через розбіжні інтереси.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСТОРОГА ЩОДО СТРАЙКІВ

Новий секретар праці, Луїс Б. Швеленбах, заговорив про дуже важну і актуальну справу: про робітничі страйки. Його завваги такі, що до них треба уважно прислухуватись кожному робітникови.

Страйк був і є сильною зброєю в руках зорганізованого в юніях робітництва. Але тільки тоді, як це слушно підкресляє секретар праці, коли за страйком стоїть ще сильніша зброя. А тою зброєю є загальна симпатія населення з страйкуючими.

Хто тільки трохи над тим застановиться, мусить погодитись з таким заложенням. Там де загал є проти страйку, такий страйк є засуджений тим самим на невдачу. Юнія, що викликує такий страйк, не зискує в публичній опінії, а тільки тратить.

Та коли іде про страйки у воєнні часи, то ще одно треба мати на увазі. У війні нема місця на страйк! Це таке очевидне, що шкода слів витрачувати, щоб це ширше розясняти. Хіба треба до цього додати таке, що наші вояки на фронті просто з ненавистю і погордою відносяться до тих, що в таку пору страйкують за пару центів чи якісь вигоди, коли воякам приходиться літами сидіти в боєвих лініях і наражувати, а то й віддавати своє життя.

Нема місця в нашому краю у воєнні часи на страйк ще й тому, що є створена спеціяльна урядова установа для полагоджування непорозумінь між робітниками і працедавцями. Значить, що хоч робітництво зобовязало себе не виходити на страйк у час війни, то це ще не значить, що воно не може ставити нових домагань, чи домагатись усунення певних недоладностей. Усе те можна робити, але з тим усім треба вдаватись до Вашинґтону, до уряду; до Вор Лейбор Борд, який має таке тіло, що ось такі справи розглядає і вирішує.

Ми живемо в демократичній країні, яка дозволяє на різні свободи. А що так є, то бачимо найкраще по тому, що навіть у війні ми більше свобідні, ніж інші народи в часі мира. Та й наша свобода не повинна сягати аж так далеко, щоби, наприклад, як робітництво згодилось не страйкувати в часі війни, якась юнія це зобовязання ломила. На нашу думку, хто так розуміє свободу, той її зле розуміє і робить з неї злий ужиток, бо ставить інтерес певної ґрупи людей чи юнії вище від добра загального. А загальне добро, як сказано, не дозволяє на страйки у воєнні часи, коли край у небеспеці, коли ще треба буде можливо життя соток тисяч, щоби перемогти ворога і забеспечити краєви мир.

Оті речі треба усім нам мати на увазі. Треба в першу чергу розуміти, що ми ще в тяжкій і крівавій війні, якої кінця ще не бачимо. Тому не допускаймо до непотрібних заколотів і застоїв, які є вислідом страйків. Усю увагу звертаймо ще далі на війну.

Очі світу звернені на Берлін

З Берліна, бувшої столиці націстівської Німеччини, зачалась, як відомо, та світова катастрофа, що її звемо Другою Світовою Війною. Там її уплянувала націстівська партія, що то готовилась панувати принаймні тисячу років у самій Німеччині, а теж і над великою частиною земної кулі.

В часі того роду націстівсько-імперіялістичних плянувань Берлін був містом постійних імпозантних військових парад, центром тайної й явної пропаґанди серед різних країв і народів, місцем міжнародних інтриґ і осідком того Ґестапо, що все це контролювало.

Через те очі світу були звернені на націстівський Берлін і звичайні люди чи дипльомати питали себе здвигаючи руками, що то з цього всього вийде, який то світовий лад націзм оформлює та як буде його здійсняти.

І ще так було, що всі потурали Гітлерови і націстам. Ждали, що буде.

Який лад приніс націзм і як скінчилась націстівська меґальоманія і націстівське дикунство, всі знаємо. У центрі націстівської руїни, в Берліні, зїхались тепер переможці над націзмом і ґестапівськими методами правління народами, щоби покласти тривкі основи під інший лад як той, що його плянував „фірер" Гітлер, коли царював у Берліні. З Гітлера та його плянів остав тільки порох. І то порох у самому Берліні, може навіть той самий, по якім тепер ступає ногою не один з „Трьох Великанів", що зїхались на наради над новим світовим порядком.

Ось ті руїни гордої німецької столиці, а й себегубство „вожда" Гітлера та розторощення ще не так давно так могутньої націстівської партії, включно з Ґестапо, є чимсь таким, що не може поділати на „великанів", що тепер радять у Берліні. Воно повинно поділати на консервативного Чорчила і на ліберального Трумана, а зокрема повинно поділати на тоталітарного Сталіна особливо тому, що й в нього теж одна партія і теж своєрідне Ґестапо і теж комуністична ідеольоґія на опанування цілого світу. А що так є, того не можуть не добачувати теж і Труман та Чорчил.

Західно-демократичний світ зійшовся отсе з російським світом, що тепер виступає як советський. Два відмінні світи, два різні світогляди, мають отсе прийти до спільного висновку над ладом в Европі й світі. Поза світовими проблемами мають ще й множество інших проблєм, не менше важних, хоч на перший погляд більш льокального характеру.

Як те все погодити?

Очевидно, що не було тяжко звести те все докупи, коли треба було бити їм усім спільного ворога і його знищити. Зате, як усі признають, є і буде надзвичайно трудно людям з ось такими розбіжними, а то і противними собі світоглядами, сидіти при одному столі, разом радити і врадити згодом щось таке, що їм уможливить і по війні дальшу співпрацю над вдержанням мира в світі.

Маючи те на увазі, треба заздалегідь погодитися з тими, що бажають успіху тим нарадам, а рівночасно заповідають, щоби не надіятися, що станеться тепер у Берліні якесь надзвичайне чудо, якесь чудодійне полагодження столітних конфліктів між народами і державами, чи зближення капіталістичної системи до комуністичної й навпаки, або згода демократії на диктатури і тоталітаризми.

Іншими словами, не треба надіятись, що в Берліні переможуть „Чотири Свободи", чи Атлянтійський Чартер, чи якесь самовизначення народів, чи тим подібні принципи. Вони наразі навіть у великій мірі вже поховані!

Зате може щось з того всього переможе й тут і там таки може принесе якусь полекшу. Значить, що як десь якийсь нарід чи якась держава наділі в неволі хоч рахуються уже за „визволені", то можливо, що для цього чи другого народу буде якийсь поратунок, якесь облекшення його долі, а з тим і якась надія на краще. Дехто може такого надіятись.

Але й те може статись тільки тоді, коли „Три великани" зговоряться, коли зможуть вдержати воєнну спілку надалі, себто і в мирних часах. А що розбиття спілки булоб для світу в евентуальних, негайних, траґічних наслідках просто катастрофою, то не диво, що всі бажають собі, щоби „великани" в Берліні таки зговорились. А ті, що так думають, а їх є величезна більшість, думають так тому, що є того переконання, що поправа світу і заведення нового й кращого ладу це проблема далекої будуччини. Поправляти, отже, треба світ поволи. Кривд національних чи суспільних не усунеться одною конференцією і одною нарадою навіть таких людей, що булиб дійсно ґеніяльні, навіть такими величезними потугами, яких ще світ не знав і не бачив, а якими є ті потуги, що їх нині репрезентують ті, що радять у Берліні.

І ще є одно, особливо важне з американського боку, коли брати на увагу працю і завдання президента Трумана в Берліні. Злучені Держави ще далі у війні з сильним і завзятим ворогом. Скінчити ту війну якнайскорше безумовною здачею Японії, ще є передове завдання нашого краю і уряду, що є на його чолі. А що тепер стільки мови про евентуальну скору участь Советського Союзу у війні проти Японії, то й це треба мати на увазі, коли мається судити про ролю американської делеґації на берлінських нарадах.

А Совети, як знаємо, спеціялісти в торгах, в підшукуванню таких моментів, коли то їм можна лекше виторгувати більші уступства за щось таке, що доконче потрібне тому, з ким вони торгуються. Хоч, що правда, Америка може перемогти Японію без ніякої іншої помочі, але, якщоб так Росія помогла, то можна би заощадити десятки тисяч американських жертв і прискорити кінець війні.

Та Росія має свої окремі цілі, щоб піти проти Японії війною при закінченню війни з нею, а потім зголосити свої претенсії, що відносяться не тільки до відзискання того, що Росія втратила в російсько-японській війні, але змагають до затвердження Росії як одного з найголовніших чинників теж і в Азії. І це є рішальним у неї, піти проти Японії війною, чи ні.

Сяк чи так, а стоїмо перед одною з найважніших міжнародних конференцій, якщо не перед найважнішими нарадами, на яких рішатимуть про долю Европи і світа.

Галичина в Советській Україні

Розмріяному у своїх ідеях українцеви часто тяжко зрозуміти, як то світ може його так ошукувати! Як то можливе, наприклад, щоби навіть таку назву як „Україна" причіплювати не до ідеалу української нації, тобто до держави українського народу, а до якогось політичного чи ґеоґрафічного твору, що в ньому український нарід не має ні сили ні значіння. І тому то у вільній Америці чимало людей українського роду просто живе самодурством. Таки не вірить, щоб хтось міг половнити такий велитенський обман, та щоб з ним мусіла рахуватися навіть така світова конференція як у Сан Франсиско. Та якби не було, а обман є. Цього навіть не заперечують самі делеґати Советської України, що брали участь у конференції. Сам Мануїльський сказав, що Україна є „незалежна, але при Советах".

В Америці живе багато громадян, що походять з колишньої Галичини, частини Західньої України. Саме ці громадяни лекше можуть зрозуміти це ошуство на прикладі їхнього краю. Ніхто не перечить, що колись існувала Галицька Держава Романа й Данила і що це була Руська Держава. От маємо збірник мап, що їх зібрав Генрікус Мартелюс Ґермануc ще в 1489 році і там поміщена мапа автора Angelino Dulcert з 1339 і на ній є напис: Rutenia sive Galicia haec quodam est vocata et incolae galiciati vocabantur. Значить: „Рутенія (отже по нашому Русь) або Ґаліція, як її колись називано, а її мешканці називалися Ґалісіяті" тобто по нашому галичани. Так називалася наша частина Західньої України. Нема сумніву, що ця Галичина була Русь і нею хтось колись мусів дорожити, так, як тепер дорожать Україною. За життя тепершньої старшої генерації Галичина мала ще свою назву при Австрії, як „Королівство Галичини й Володимирії", а австрійський цісар, котрого образок бачили на австрійських грошах, підписувався латинською мовою як „Ґаліціє ет Льодомеріє Рекс", тобто „Король Галичини й Володимирії".

Тепер питання: Чи як українець обертав австрійський срібний чи золотий гріш із таким написом чи било йому серце з радости на згадку, що там прецінь є король його рідної Галичини і Володимирії? Очевидно, що ні.

Навіть ніхто не звертав найменшої уваги на напис і на цього короля. Зате кожен свідомий українець добре памятав славні баденівські вибори і пропамятні слова, „Адіє, майне Геррен" — „Будьте здорові, мої панове" сказані оцим королем до української делеґації, коли вона прийшла жалуватися до нього, як до свого володаря на нечувані й криваві виборчі шахрайства, переведені намісником Галичини Казимиром Баденієм, якими недопущено української репрезентації до Галицького Сойму.

І був, наприклад Галицький Сойм. До нього вибирали послів, у ньому радили заступники Галичини. Але хто то був більшістю того Галицького Сойму? Може предстаники населення, яке було в подавляючій частині українське? Може представники селянства й робітництва, яке двигало переважну частину краєвих тягарів і давало майже виключно рекрута до спільної армії?

Навіть відповіди на це не треба, бо кожен знає, що в ньому панувала шляхта, отже навіть не українська, а польська, а властивий господар України-Галичини — мав хіба десяток своїх заступників. До цього треба ще додати, що в Австрії була конституція, яка всетаки давала ще змогу вибрати хоч опозицію, що могла розголошувати насильства і кривди.

Така то була Русь, а по нашому думанню Україна в Королівстві Галичини і Володимирії за часів останнього „Короля Галичини і Володимирії". А всетаки, коли старі українці згадують ті давні часи, то признають, що в цій „нашій несвоїй землі" була хоч надія на ліпше, на майбутню Україну, бо з неї їхали українські посли до віденського парляменту, і там складали свої правнодержавні застереження, що це українська земля і що це колишня українська Галицька Держава...

З отою давною Галичиною й Володимирією порівнаймо тепер Советську Україну. — Є українська назва, є уряд, є навіть якийсь „Верховний Совет", України, але над ними є зате одна могутня Комуністична Партія, якої осідок у Москві, а вона навіть не дає заступитися за вибір послів, як це бувало в Галичині, коли то польська шляхта переводила вибори. Тепер навіть не вільно булоб вислати делеґацію з жалобою до Москви на насильства, сповнювані центральною Комуністичною Партією! Про дійсні вибори, про якийсь дійсний український рух в тому напрямі, навіть думати не можна.

Зрештою пощо повторяти це, що загально звісне? Коли пишемо про це, то хіба на пригадку отим громадянам, що за свого життя пережили рештки колишньої Галицької Держави з українським іменем, а з чужим змістом. Найновіша історія дає спромогу переживати початок нової великої траґедії. Бо знову є назва краю з означенням його як держави, але такої держави, в якій з коренем перевернено її українську ідею. Бо ми свідками, як защеплено московську неволю на колишній українській свободолюбній традиції. Для викінчення траґедії, прилучено до України з московським змістом ще останню історичну Русь, тобто цю Русь, що була найдальше висунена на захід і про яку Джан Мак Кормак, кореспондент ґазети Ню Йорк Таймс із понеділка 9. липня пише так:

„Чехословакія перед війною обіймала чеські провінції Чехії й Моравії, Словакії й Рутенії. Рутенія (Карпато-Україна), з простором майже 5,000 квадратових миль і з її населенням 600,000 до 700,000 людей, тепер прилучується до Советської Росії за повною згодою уряду Чехо-Словаччини. Її нарід це українці, і колиб їх тримати в Чехословаччині, то це значилоб мати постійний клопіт з українським націоналізмом і можливим тертям із Советським Союзом".

Отже, щоб виключити український націоналізм, треба було ще й цю „Україну" прилучити до „Великої України" в Советах!

Чи не ясне? І що за глум, що за траґедія?...

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

42) — —

Десь добре оженитися, взяти за жінкою трохи гроша, землі й самому господарювати. Таких натяків спекався Безхатний без хороводів. Розповів про слово дане Надії. Після того розмов про оженення більше не було, — залишили його в спокою й дівчата. Певно вирішили, що він камінь, не людина. Але відтоді охолов до нього його роботодавець.

Дивувся Безхатний, чому до нього так липнуть, деб він не перебував. Гарним він себе не вважав, — от таким, яких міліони. Але видно в ньому було щось таке, що другий пол до себе притягало. Пригадував баченого в Йорктоні спорта в окулярах. Той шукає і не може знайти, а йому само добро в руки лізе. А все тому, мабуть, що чим менше мужчина на жіноцтво звертає уваги, тим більш їм подобається, здається чимось недосяжним. Пояснити інакше ту загадку не вмів.

XII.

Під наріжним склепом напроти стації в Канорі сиділо і стояло душ з вісімдесять безробітних. Здорові й слабовиті, сильні будовою і слабі, старі й молоді. Кожний гурт торочив свою: про фармерських „кожушків", про перемоги над жіноцтвом, довгі години, крізу, ну й „реліф". Безхатний підпер стіну склепу, щоб часом не завалилася, десь посередині цілої тої банди. Митикував, що то він діятиме завтра, післязавтра, коли ніяка побожна душа до роботи його не візьме, бо гроші круглі, розкочуються з кишені, а йдеж зима?

До гурту підійшов здоровий фармер. Його Безхатний ніколи не бачив навіть. Фармер звернувся впрост до нього з запитом, чи не пішов би він на роботу. Безробітні наперебій загомоніли:

— Ми тут днями вистоюємо, а ніхто й на глум нас не запитає. Цей щойно нині зявився тут, і на! Чому ви питаєте його, чому не питаєте перших з краю? Рідня він вам яка, чи що?

— Ні, перший раз його бачу. Та якось моє око якраз впало на нього — пояснив фармер. І знов до Безхатного:
— То підеш до мене?

— Певно, чого стоятиму тут? — озвався той простодушно. — А у вас що робитиму?

— Жито штукуватимеш.

— По скільки денно?

— Не знаю, по скільки платитимуть... Дам тобі по два доляри денно. Тільки, знаєш, моя родина мяса не їсть. Ми духобори — попередив.

— З голоду не помру у вас, не бійтеся.

Проводжені заздрісними робітниками поїхали. Фармер жив у півтора милях від середини містечка. Господиня поставила сметани, масла, сира. Безхатний попоїв і пішов штукувати.

Штукував тиждень, а на жнива в околиці ще не заносилося. Дорогами й залізницею снували безробітні, напрохувалися на роботу за що будь. Господарі відносилися до Безхатного надзвичайно гарно. Свіжі, виключно молочні страви, яйця, російський „квасок" — хлібний квас з покришеною зеленою цибулею, огірками, тощо, довели до того, що він забув про існування мясива в світі. Почервонів, набрав сил, дехто й заглядатися почав.

Наприкінці другого тижня фармер з сином, двома жниварками заходилися косити пшеницю. Безхатному зіставалося доштукувати акрів з пятнацять густого буйного жива. Увечорі син привіз помічника може сорок пятьлітного дядька. З перших слів мови цей виявив себе не аби яким прихильником найяснішого Францішка Юзефа, а ще більшим серцеїдом канадійського жіноцтва. Коли зісталися самі — спитав Безхатного, по скільки денно він працює? Той сказав і запитав у свою чергу — по скільки згоджено його?

— По доляр двацять пять денно. Такий „прайз" фармери установили.

— То певно і мені знизять ціну, коли так!

Наступних днів господар про ціну Безхатному нічого не згадував. Він помагав вуйкови доштуковувати кожний його ряд. Над вечір перейшли на сусідню фарму до пшениці. Дядько зміркував, що на високому пшениця рідша і менша. Захопив сугірки від залізниці, а Безхатному зіставив долину від лісу, де пшениця густіша і буйніша, з колючим осотом до тогож. Рукавиць Безхатний не любив носити, того дня не брав їх зовсім. З осотом трохи завівся.

Увечері, йдучи до дому дядько посміхувався. Хвалився господарям, який то з нього робітник, як скрізь по роботах йому платили навіть більше від інших робітників. Підобрювався до синової господаря, до дочки, вже дорослої дівчини. На другий день залишив Безхатному два довгі ряди снопів понад половину, самий погнався за господарями, що тимчасом переїхали на інший шмат засіву.

Тягнулося так чотири дні. На другому кавалкові вуйко позіставив понад половину вже чотири ряди, на третьому вісім. І все біг як найскорше за господарями. Безхатний мовчав, а вуйко все нахабнів, вечорами перед господарями його висмівав. Четвертого дня, йдучи з поля, фармер передав свою четвірку коней вуйкови. Він пошкандибав за кіньми з сином, — старий з Безхатним пішли повільніше. Фармер пристанув й почав числити штуки у вуйковому ряді і в Безхатного, напроти. Числячи говорив наче сам до себе:

— То хитрун! Кожний його ряд на пять-сім штук менший і пшениця не буйна. Не диво, що так за нами женеться!

— Еґеж, — Безхатний не втерпів, — може гнатись, раз вибирає горбки для себе. Та біс з ним, дав би йому раду! Тільки залишає багато рядів зо своєї половини. А кидати недоштуковане чейже не випадає!

(Дальше буде).

Горбатого й могила не виправить

Український часопис „Свобода", що виходить у Ню Йорку, подає в 49. числі, що московська газета „Правда" надрукувала дуже гарне оповідання про одну дівчину з Одеси, яка називається Марія Шевчук. Редакція „Свободи" дивується, чому не так: прізвище дівчини питомо українське, дія відбувається також в Україні, а в оповіданні зазначено, що це історія о „русской девушке".

Видно, що редакції „Свободи" не часто доводиться читати такі „історії", коли вона це може цьому дивуватися. Ми, наприклад, маючи змогу читати всі російські газети, що тут виходять, до цього вже призвичаїлись.

У ч. 10. газети „Русский Патриот", органі російських патріотів у Франції, вміщено величезну статтю п. Лева Любінова, який, пишучи про Волинь, дописався між іншим, до такого: „Росіянин, що потрапляє з Варшави на Волинь, переживає особливе, незабутнє почуття: він на своїй землі, серед свого народу... Але справа не тільки в емоційних відчуттях. Землі на сході, що викликають таку жадобу в лондонських поляках, це землі, історично російські. Сільське їх населення суцільно російське, міське, в значній частині, жидівське, поляки ? — тільки поміщики та осадники, що їх насадив польський уряд..."

Як бачимо, за твердженням п. Любомова, на нашій Волині живуть і росіяни, і жиди, і поляки, а от про такий народ, як український, авторові нічого не відомо, хоч ми знаємо, що зовсім недавно німців на Волині нищили якраз українські партизани.

Але, можливо, це виняток, можливо, це просто мізерні залишки великодержавного російського шовінізму, що один раз якось проскочили на сторінку органу російських патріотів?

Розгортаємо нову газету, що почала виходити замість „Русского Патриота" і яка прибрала далеко сучаснішу назву „Советский Патриот". У своїх замітках про Советський Союз редакція радо вживає такі вирази, як „південна металюргія", „на півдні Росії", цим самим зовсім не оправдуючи своєї нової назви, бо патріоти царської Росії теж цими словами заступали назву „Україна", „український". Між іншим, в ч. 27 цієї газети редакція, повідомляючи читачів про відкриття нової московської виставки, пише, що ця виставка присвячена боротьбі російського народу з німецькими імперіялістами. Виходить, інші народи Советського Союзу підчас цієї боротьби солодко спали на печі?

Та може це тільки в цій редакції такі настрої? Беремо іншу російську газету — „Честный Слон", де вміщено статтю відомого советського письменника Іллі Еренбурга, під назвою „Пряшівська Русь". Здавалосяб, що наскрізь советський письменник, пишучи про Закарпатську Україну, буде писати про українців. Та де там! Описуючи Пряшівщину, письменник твердить, що там живе 85,000 росіян, які уперто відстоюють свої права на „русский язык". Автор захоплено пише про те, що вони запивували пряшівських селян, хто вони, ті без надуми відповідали: „мы русские".

Колиб Ілля Еренбург був хоч трохи задумався над питанням: звідки, взагалі могло взятися аж у Карпатах майже 100,000 росіян, то він напевно був би докопався, що слово „русский" не має нічого спільного з дуже подібним словом „руський", що його вживають у Закарпатській Україні, як протиставлення назві „мадяр", „мадярон", зовсім так само, як галицький селянин коли його питали, чи він поляк, відповідав: „ні, я — руський". Між іншим, у Львові є вулиця, що називається „руська", але ця назва не має нічого спільного зі словом „русский".

Якщо наші слова не досить переконливі, нагадаємо також недавню офіційну заяву голови міністрів нового уряду Чехословацької Республіки, п. Фірлінгера, який сказав: „Населення Закарпатської України, це — **українці, які говорять тою самою мовою, що й селяни Полтавщини чи Харківщини. Знається ясно?**

Не можна, знов таки, на цьому місці замовчати й такого, на перший погляд, незначного факту: тоді, як французькі газети, які, так би мовити, мають право не дуже глибоко розбирати у всіх відтінках слов'янської справи, усе таки, пишучи про Закарпатську Україну, називають її l'Ukraine subcarpatique, слов'янські брати з редакції газети „Русские Новости" називають її „Подкарпатская Русь".

Що це все має означати? Виходить, не до вподоби нащим братнім редакціям такі слова, як „Україна", „український".

Здається, навіть у підручниках добре зазначено, що кожна культурна людина, маючи знайомого повинна добре знати, як він називається, щоб у розмові з ним часом не перекручувати його прізвища, бо це вважається дуже великим нетактом. Отже, коли така вимога ставиться до звичайного знайомого, то від наших братів тим більше можна цього вимагати. З усього вище сказаного цього такту не видно.

І, нарешті. У ч. 29. „Советского Патриота" подано до загального відома, що їх Ексцеленція, советський посол у Франції, п. Богомолов, вийшовши з російської церкви, де відбувся молебень з нагоди перемоги над націстськими напасниками, звернувся до російських емігрантів, що обступили його з такими словами: „Вітаємо вас з перемогою російської зброї і великого нашого народу'

Сказав зовсім добре. Не міг же він росіянин вітати з перемогою американської зброї. Ми віримо, що якби советський посол у цю хвилину перейшов між українців, то він, напевно привітав би їх з перемогою українського народу, бо цілому світові відомо, що в СССР найбільше потерпіла якраз Україна, а підчас останніх боїв проти Німеччини відзначилися великими перемогами 1-ша, 2-га і 3-та українські армії.

Але редакція „Советского Патриота" думає про це інакше і спішить пояснити слова п. Богомолова так: „В такі урочисті хвилини вже нема різниці між словами „російський" і „советський".

Ми якраз про це зовсім протилежної думки, але, очевидно, російські емігранти, якою вони вивіскою не прикривалися, думають так само як і з часів царя-батюшки і, здається, нема такої сили, якаб їх змінила. Як каже українське прислів'я: „Не поможе бабі кадило, коли бабу сказило". У всякому разі, панам з редакції „Свободи" не варто дивуватися, що стали вже таким звизвичайним явищем.

С. Еменко.

(З часопису „Українець у Франції".)

Що писала "Свобода" тому 40 років?

13. липня 1905. р.

ПРИЇЗД ЮЛІЯНА БАЧИНСЬКОГО ДО АМЕРИКИ.

У середу 5. липня 1905. р. прибув до Злучених Держав п. Юліян Бачинський, доктор прав з Галичини, висланий тамошними українцями для студій українсько-американського життя. Свої спостереження й уваги задумує п. Бачинський списати опісля в окремій книжці.

ЗАКЛАДАЮТЬ УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ В НЮ ЙОРКУ.

Нюйорські українці скликали на день 3. червня 1905. р. загальні збори, на яких обговорили потребу своєї окремої церкви і парафії, бо невигідно їм їздити до Джерзі Сіти. На зібранню рішили вибрати комітет з 11 людей. Головою комітету став Михайло Тарновський, секретарем Ардаліон Хромовський, касієром Іван Лазорчик. Комітет закупив площу під ч. 332 Іст 20. вулиці за $35,000; на площі є стара каплиця, котру перебудується на церкву під іменем св. Юрія.

ВІЧЕ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Дня 4. червня відбулося в салі на розі вулиць Оріяна й Джірард місцеве віче галицьких і деяких угорських українців. Віче вітворив М. Поляк, предсідником був І. Кречковський, секретарями М. Довбенко і М. Росолович. Ціллю віча було зясувати потреби заснувати українську парафію. Про цю справу говорив Ст. Мусяла. Зголосилося 70 людей до парафії. Предсідником парафіяльного Комітету вибрано Михайла Безпалка, секретарем М. Поляка, а касієром Миколу Филипчака.

Запрошений на віче о. Н. Струтинський, голова Народнього Комітету, говорив про потребу заснування „Товариства Українських Патріотів". Зголосилося в члени 40 людей, головою вибрано Івана Кречковського, секретарем М. Росоловича, а Михайла Вишиванюка касієром.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТОВАРИСТВА ДЯКОВЧИТЕЛІВ.

О. Степан Макар з Мек Кіспорт, Па., проголосив віздову до учителів парафіяльних шкіл, щоб вони заснували своє товариство для сповнення великої праці, як спонукування людей до закладання шкіл, старатися за підручники і т. п. справи. До основателів товариства повинні бути зараховані такі учителі: Коетюк, Ялечко, Каськів, Стеткевич, Бабій, Паздрій, Гела і т. д.

УКРАЇНЕЦЬ ФАРМАЦЕВТ.

Цього року покінчив студії фармацевтики у Філядельфії п. Йосиф Фекула і обняв посаду в Мориставн, Н. Дж. Він приїхав з краю тому 9 літ, а становище своє завдячує своїм спосібностям, витривалости й праці. Гарний приклад до наслідування.

OUT OF THE CLOUDS, wounded servicemen flown to the States from battle areas overseas tell their worries to a trouble-shooting Red Cross field director attached to an Army airstrip in Texas. Often, he is the first to greet them on their return.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ДУМОК, ЩО ПІД ЦЮ ПОРУ НАСУВАЮТЬСЯ

Пересилаючи своїх сто долярів на кампанію „Свободи" для допомоги українським жертвам війни, хотів би написати кілька слів. А заставляє мене щось таке, що я побачив у „Свободі", а чого я ній я досі не знайшов, хоч читаю її, якто кажуть, від дошки до дошки цілих 39 років.

Отже десь тому кілька неділь відбулося в якійсь місцевости віче в справі несення помочі Україні, на якому промовляло аж сімох бесідників і було триста людей, а як обрахували жертви, то вийшло, що з віча було пять долярів недобору...

Для таких згадок навіть не повинно бути місця в нашій „Свободі", але я розумію, чому вона це помістила. Той допис це прикра, але й добра наука!

А тепер ще дещо про століярові жертви. Не знаю, як кому, але мені то не так уже легко на таку жертву. Та як прийшли до мене колектори, то я дав їм $5, а при тому сказав, що складаю на століярову жертву. Бо так було, що як я прочитав у „Свободі" заклик за століяровими жертводавцями, то подумавши над тим, сказав сам до себе: Будеш Богом проклятий, як не сповниш свого обовязку і тої сотки не вишлеш!

Думаю, що не один відчуває подібне, так як і я, як читає імена тих, що помагають „Свободі" ратувати нещасних братів і піднести тим славу американських українців і складають по $100 чи більше. Тому не даймо „Свободі" через нас завстидатись, бо то буде встид не „Свободі", а нам. Знаю, що навіть у нашій малій громаді можна би знайти і 20 таких, що могли би пожертвувати по $100 і навіть не відчулиб, що це є для них великим тягаром. Подібне є певно й в інших громадах.

Я можу тільки запевнити кожного, що зложить $100 на ту добру ціль, що він потім буде дуже добре почуватися. Так добре, що те саме почування вартує тих сто долярів! Цеж допомога таким синам України, що були і є її добрими синами і дочками і терплять за вірну службу свому народови. Тому складаймо ті століярові жертви, щоб „Свобода" доконала свого, а тоді буде велика втіха серед усіх нас в Америці й там, серед нещасних українських жертв війни, до яких ті жертви дійдуть.

Ілія Яремій, Пітсфілд, Масс.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. А. СОЮЗУ ОКРУГИ МЕКАДУ, ПА.

Повідомляючи хвальні заряди поодиноких відділів У. Н. Союзу з округи МекАду про те, що п. Маланчук буде працювати в нашій окрузі над організуванням нових членів, я зазначив помилково, що організатор зачне свою працю з початком вересня, замісць подати, що він пічне працю з початком серпня. Отже правильно має бути, що п. Маланчук приїде до нашої округи вже на 1-го серпня.

Д. Капітула, голова

Окружного Комітету Союзових Відділів Округи МекАду.

ПЕРША СОТКА

СТОДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ, ЩО ЗЛОЖИЛИ РАЗОМ $10,000 В НАДЗВИЧАЙНІЙ КАМПАНІЇ „СВОБОДИ", ВЕДЕНІЙ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ.

Жертвували:

$500: Товариства „Дністер", відділ 361 У. Н. Союзу, Ню Йорк, Н. Й.

По 200: „Свобода", Іван Штогрин, Іван Федан, Тов. Союз Українок, від. 21 в Брулині, Михайло Балабан, Український Допомоговий Комітет в Нюарку.

По 100: Микола Мурашко, Дмитро Галчин, Роман Слободян, Лука Мишуга, Степан Гладкий, Микола Близнак, Володимир Стасюк, Дмитро Кусий, Відділ 204 У. Н. Союзу, Роман Олесницький, Платон Стасюк, Степан Шимон, Олександер Івашко Дмитро Шмагала, Теодор Чорній, д-р Амброзій Кізьей, Степан Боднарчук, Семен Угорчак, Дмитро Капітула, Андрій Смит, Український Самостійний Золотий Хрест в Джерзі Сіти, Осип Приймак, Іван Загоруйко, Братство св. Івана Хрестителя, від. 270 У.Н.С., Петро Тітик, Степан Куропась, Пилип Бенковський, о. Петро Понятишин, Григорій Левуш, Антін Маланчук, Павло Шевчук, Тов. Запорозька Січ, від. 273 У.Н.С., Захарій Курочка, Український Горож. Клюб в Арнолд, Па., інж. Володимир Малевич, Іван Хмиль, Михайло Чагарин, Тов. Запорозька Січ, від. 355 У.Н.С., Степан Юркевич, Антін Кирилюк, Злучені Відділи У. Н. Союзу в Клівленд, О., Михайло Дмитрів, Український Відділ Несення Негайної Помочі, Інк. в Ню Йорку, Корект Лондрі Ко., Мелянія Омелян, Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181 У.Н.С., Українська Православна Громада в Арнолд, Па., Григорій Сенів, Бр. св. Архистратига Михаїла, від. 142 У.Н.С., Осип Равлюк, Українська, православна, автокефальна церква св. Володимира в Ню Йорку, Константин Шпікула, Американсько-Український Допомоговий Комітет в Бостон, Масс., Василь Нагай, Тов. У. Н. Союзу, від. 292, Анастазія Ангел, Бр. св. О. Николая, від. 167 У. Н. С., Павло Гаврилів, Тов. „Запорозька Січ", від. 367 У. Н.С., Ксеня Копернюк, Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158 У.Н.С., Теодор Дмитрів, Бр. св. Василія, від. 161 У.Н.С., Степан Коцюба, Бр. св. Йосафата, від. 477 У.Н.С., Василь Лазута, Бр. св. Володимира, від. 130 У.Н.С., Іван Гелетій, Бр. св. О. Николая, від. 5 У.Н.С., Осип Білоган, Тов. Українська Січ, від. 170 У.Н.С., Михайло Марків, Бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. С., Іван Мазур, Українська Православна Парохія в Алентавн, Па., Антін Солош, Олексій Каламін, Іван Зазуляк, Ілія Яремій, Степан Брудний, Відділ 1. Самостійного Золотого Хреста в Ню Йорку, Теодор Олійник, Петро Качмар.

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Микола Горин з Гемтремк, Міш., $10 як постійну місячну жертву; Марія Білан переслала збірку жертв з від. 119 У. Н. Союзу в Кампбел, О., в сумі $20. Цю жертву зложили: Сестр. Пр. Діви Марії, від. 119 У. Н. Союзу $10, а по $1: А. Цепінь, М. Сокіл, М. Омелян, ст., Н. Кріль, А. Когут, М. Судик, М. Омелян, мол., А. Стахура, Б. Білан, К. Лисиганич.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Я., Пітсфілд, Масс. — У дописі є місцеві справи і загальні. Ми порушимо головно загальні й подамо це в „голосах читачів". А про місцеві справи буде нагода написати при іншій нагоді.

Д-р А. Т. Кібзей.

IV. НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ*)

(Докінчення).

5. Зликоватіння легенів.
(Chronic Interstitial Pneumonia).

Між іншими недугами, на які занепадають легені, є т. зв зликоватіння легенів. Значить: здорове тіло легенів є заступлене ликом або шрамами. Це трапляється звичайно при недузі сухіт. Рани та боляки в легенях, спричинені туберкулами, з часом можуть загоїтися, а місця, де вони були, заростають твердою масою, котра не може сповняти функцій легенів, бо повітря туди не може входити. Те саме трапляється часом як наслідок острого запалення легенів або дишних рурок та при недузі сифіліса. Така недуга є звичайно хронічною, доготривалою і з нею чоловік може жити довгі роки, лиш що тяжкої роботи не повинен виконувати, бо він часто покашлює, скоро мучиться та ослабає і стається наклінним до всіляких інших недомагань і запалення, особливо до недуг серця. Коли через зликоватіння легенів не наступило затроєння та коли не було запалення дишних проводів, що скоро може скінчитися смертю, то такий чоловік може 15 до 20 літ життя з тою недугою, а смерть наступає аж відтак в наслідок недомагання серця, а часом, але рідко коли — в наслідок кровотоку або ґанґрини легенів.

..Лікування цеї недуги відбувається подібно як лікування сухіт. Треба жити в лагіднім підсонню на вести порядочне й уміренне життя. Зрештою треба лікувати хронічне запалення дишних проводів (бронхітіс), коли воно є, або інші прояви, відповідно до стану здоровля недужої особи.

6. Запорошення легенів.
(Pneumonokoniosis).

Люди, що працюють в углекопах, каменоломах, копальнях золота, сталівнях, цементарнях, прядільнях вовни, та взагалі в фабриках, де правильно є багато порохів, згодом занепадають на недугу запорошення легенів. Порох, що його вдихають робітники при роботі, частинно осідае в носі, в гортанці та в дишниці і виходить звідти разом із спльовинами. Але всеж таки якась частина порохів дістається до тонких дишних проводів і до легенів і там по кількох літах осідання спричинює зликоватіння клітинок, а це спричинює недугу, про котру якраз пишу. Отож коли чоловік працює цілі літа в подібних копальнях або фабриці, то всі делікатні клітини легенів заповняються порохом.

Проявами цеї недуги є звичайно тяжкий віддих та кашель. Недужий спльовує чорною масою: дуже часто він є наклінний до сухіт. Зрештою прояви є різні, відповідно до загального стану здоровля людини.

Лікування: для такого хорого є найкраще побут на чистім повітрю в горах.

7. Роздуття легенів.
(Emphysema).

Це є рід дихавиці, задухи або астми, спричинення роздуттям легенів, та трапляється у людей, що напружуються при двиганню тягарів, або що грають на дутих інструментах (трубах) — себто у музикантів — та у робітників в фабриках шкла, а часом і у людей, що нездужають на хронічне запалення дишних проводів та таких, що перебули коклюш і т. п.

Прична цеї недуги лежить в тім, що тілочка легенів, які в нормальнім стані зміняють повітря з кожним віддихом, з часом розширюються, забираючи все а все більше повітря із зовні і притім деякі з них заскліплюються так, що хоч чоловік правильно дихає, то повітря в тих заскліплених клітинах лишається замкнене, нерозвинене і ось роздуття легенів та задуха.

Проявами такої недуги є тяжкий віддих, і то майже постійно, особливо, коли чоловік перемучений, то може мати поганий напад задухи. Притім такий чоловік терпить звичайно на хронічне запалення дишних проводів. Кашляє, а лице його синіє. Недуга поступає звільна і може тривати 15 до 20 літ, доки врешті не ослабне серце, або доки не наступить наприклад запалення легенів і т. п.

Лікування відбувається передусім через зміну заняття або професії, що спричинила недугу: а зрештою найкраще недужому перенестися на мешкання в лагідні околиці над морем, де повітря є тепле, вогке та свобідне від вітрів і порохів. Небезпечні для життя прояви цеї недуги може лікувати тільки лікар.

8. Боляки в легенях.
(Abscess of the Lungs).

Трапляються вони звичайно при запаленню легенів, при серцевих недугах та спухлених легенів, при паралїжі гортайки, а дуже часто при якімсь скаліченню із зовні, при зломанню ребра, або коли якась річ із зовні (наприклад якесь зеренце, фасоля і т. п.) залетить до дишних проводів в легенях. Такий боляк звичайно розростається так як чирак на шкірі; з початку червоніє, пухне: а відтак набирає матерії, пукає, а гноянка входить до дишних проводів і хорий дишними рурками що гноянку викашлює і випльовує.

Прояви цеї недуги: біль в грудях, тяжкий віддих і кашель та горячка. Коли боляк пукне, то хорий випльовує багато матерії вонючої, часом навіть з кровю. З такого боляка може витворитися запалення оболонки легенїв, ґанґрина, запалення осердя, кровотоки і т. п. Словом — це тяжка недуга, що часто кінчиться смертю.

Лікування відбувається подібно як при сухотах. Помагає операція, при якій треба вирізати ребра і випомпувати гноянку з легенів.

9. Новонарости в легенях.
(New Growths in the Lungs).

Вони можуть бути лагідні або злосливі, але всі вони дуже рідко трапляються і тільки вправний лікар може їх розпізнати і відрізнити від інших подібних недуг. Звичайно такі новонарости спричиняють у недужого тяжкий віддих, відкашлювання темно-червоного гною, і болі в грудях, вихудіння, анемію та легку горячку.

Лікування цеї недуги відбувається відповідно до проявів, подібно як при сухотах, але вона майже завше кінчиться смертю недужого.

Увага! — Повищі матеріяли є взяті з книжки автора — „Українськьий Лікар" — (600 сторін друку, оправлена в полотно) котра в недовзі появиться з друку. Хто замовить книжку тепер, тому вишлеться її вже з оплатою почти за $3.00.

Пишіть до:

Dr. A. T. Kibzey,
11903 Jos. Campau Ave.,
Detroit, 12, Mich.

*) Продовження статтей про різні недуги та їхне лікування, що були в „Свободі" у минулому році й у біжучому, яких друк перервано з числом „Свободи" з 31. січня 1945.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

НАЙБІЛЬШИЙ ЇДЕЦЬ В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ. — Не так то дешево виходить Армії служба Честера Ж. Сальваторі з Савтбрідж, Масс. Зїдає він великі маси всього, що попаде. Бачимо його при обіді, для якого він замовляв сім порцій печеної курки, десять порцій картопель, девять шклянок помаранчевого соку, дві кварти молока, десять порцій салат, пять порцій салати з яйцями, дві порції мельону і пять порцій печива з яблоками і мороженим.

Новий секретар пошти—Роберт Е. Ганеген

Перша зміна, яку зробив в урядовому кабінеті президент Труман, це було призначення Роберта Е. Ганегена — голови краєвого комітету демократичної партії — секретарем пошти з днем 30. червня цього року, на місце Френка С. Вокера.

Оголошення, спочатку про резигнацію Вокера, а опісля того про призначення Ганегена, не було несподіваним. Вокер вже давно хотів зрезигнувати, а пост секретаря пошти звичайно дається голові тої партії, яка виграє у виборах. Сам Вокер був також головою партії, так само і Дж. А. Фарлій, його попередник.

Ганеген, бувший збирач прибуткових податків в Ст. Луїс, став федеральним комішенером прибуткових податків ще заки був вибраний головою партії. Він активно підтримував номінацію Трумана на віце-президента. Загально признають, що вмілою політикою він підготовив грунт для свого кандидата, після гострої боротьби поміж прихильниками „Ню Діл" і консервативними членами партії. Він є старим приятелем Трумана і кажуть, що часто буває в БіломуДомі.

Р Ганеген залишиться головою Краєвого Комітету Демократичної Партії, але заявив, що відмовляється від платні в сумі $20,000, яку діставав на тому становищу річно, а буде діставати тільки $15,000 річної платні як член кабінету.

Загальна Рада — ФЛІС.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в суботу, 21. липня в церковній гали, 28 Іст 7-ма вул., точно в год. 8. ввечір. На цих зборах будуть важні справи до полагодження і буде звіт контролі книжок. Просимо членів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — За уряд: С. Малярський, предс.; Н. Чудакевич, рек. секр.; Н Корчинський, кас

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудуться 22. липня, в Народнім Домі, точно в годині 3. пополудні. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт уряду і кнтр. комісії. — За уряд: М. Вітів, предс.; М. Зельвак, секр.-кас.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 21. липня, в годині 8. ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх члениць і членів прийти на час, бо буде роздана дивіденда від У. Н. Союзу. — За уряд: Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. липня, в годині 2. пополудні, в парох. салі, 4950 С. Павліна. — За уряд: В. Горинець, предс.; І. Побуцький, фін. секр.; А. Партика, кас.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 21. липня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць явитися на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії. Також просимо явитись по свою дивіденду. Хто має знайомих, що ще не є членами У. Н. Союзу, просимо вписати на цих зборах. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки. — За уряд: М. Ливицький, предс.; Гр. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 13. липня 1945 р. померла в 47. році життя в Poly Clinic Hospital N. Y. C. по тяжкій операції

ЕВДОКІЯ ЯВОРСЬКА,

членка 204. відділу У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійна походила з Чернилівки, пов. Скалат, Зах. Україна.

Покійна полишила в смутку мужа Стефана, дві дочки: Розалію і Ядвігу, та сина Мирона, а також двох зятів: Ярослава Колосівського, що служить в американській армії в Італії, і інжиніра Володимира Водюка, котрий перебуває тепер десь на західних землях України, і внуку Мирославу.

Похорон відбувся в понеділок, 16. липня 1945 з погребового заведення П. Яреми до укр. гр.-кат. церкви св. Юра, відтак на цвинтар. — В. ІЙ П.!

М. Близнак, секр.

Дня 21. червня 1945 року помер у 53 році життя

ОЛЕКСАНДЕР ОНИЩАК,

член Бр. св. Апп. Петра й Павла, від. 58 У. Н. Союзу в Ютика, Н.Й.

Покійний був роджений в Галичині. Полишив у смутку жінку Марію, сина Михайла, дві дочки: Софію і Катерину, сестру Марію і брата Теодора.

Похорон відбувся в неділю, 24. червня, з укр. правосл. церкви на цвинтар св. Апп. Петра й Павла в Гвайтсборо ,Н. Й. — В. Й. П.!

А. Шанайда, секр.

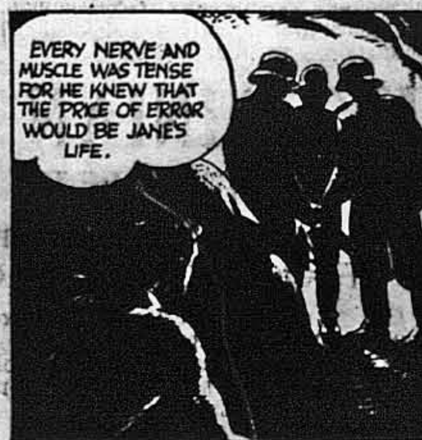
ТАРЗАН, ч. 1212. Тарзан починає удар.

У печері Джейна й чорні ждали уважно на небезпечний рух Тарзана.

Назовні Тарзан підсунувся тінню до отвору печери.

Кожний нерв і мускул був напружений, бо він знав, що за кожну помилку його Джейн заплатить життям.

Потім з простягненими руками, він кинувся в ноги сторожів.